REFORMA26
KOMPAS JUTRA

INSTYTUT BADAŃ EDUKACYJNYCH
Państwowy Instytut Badawczy

POSTĘPY PRAC NAD PODSTAWAMI PROGRAMOWYMI

KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO W SZKOŁACH PONADPODSTAWOWYCH

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

WYZWANIA

- Z powodu likwidacji gimnazjum **skrócił się czas edukacji ogólnej.**
- Uczniowie mają **mniej czasu na podjęcie świadomej decyzji** dot. swojej ścieżki edukacyjnej.
- Edukacja ogólna n**ie przygotowuje do dorosłego życia.**
- Uczniowie szkół branżowych mają **niski poziom kompetencji fundamentalnych i przekrojowych.**
- **Egzamin maturalny** nie weryfikuje faktycznej wiedzy i umiejętności uczniów.
- Wielu uczniów ma **utrudniony dostęp do wysokiej jakości edukacji.**

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

CEL

- **Wzmocnienie kształcenia ogólnego** dla wszystkich.
- Wsparcie uczniów w świadomym **wyborze ścieżki edukacyjnej.**
- Lepsze przygotowanie do **wejścia na rynek pracy.**
- Niwelowanie **różnic regionalnych i społecznych** w dostępie do wysokiej jakości edukacji.
- **Wystandaryzowane egzaminy,** porównywalne rok do roku, sprawdzające umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.

REFORMA26
KOMPAS JUTRA
WIEDZA AKADEMICKA JAKO FUNDAMENT
WIĘCEJ AUTONOMII DLA NAUCZYCIELI
DOSTOSOWANIE KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO W TECHNIKUM
DORADZTWO ZAWODOWE
KLUCZOWE ZMIANY W SZKOŁACH PONADPODSTAWOWYCH
WIĘKSZA ELASTYCZNOŚĆ DYREKTORÓW
WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE
ROK BAZOWY
NACISK NA KOMPETECNJE JĘZYKOWE I MATEMATYCZNE
WYSTANDARYZOWANE EGAZMINY

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

ZAŁOŻENIA ROKU BAZOWEGO

Hanushek i Woessmann (2006): wczesny tracking nie podnosi średnich wyników systemu, a istotnie zwiększa nierówności edukacyjne, uzależniając sukces od kapitału kulturowego rodziny.

- **Propedeutyka:** wprowadzenie do metodologii nauk, przejście od zapamiętywania definicji do biegłości w stosowaniu narzędzi badawczych właściwych dla danego przedmiotu.
- **Strategie uczenia się:** rozwijanie technik monitorowania własnego procesu poznawczego i radzenia sobie ze złożonymi problemami, budowanie biegłości w "uczeniu się jak się uczyć".
- **Budowanie samoświadomości:** większe zaangażowanie ucznia w proces uczenia się i bardziej przemyślane wybory edukacyjne.

Inspiracje:

- **Irlandia:** Transition Year (72% uczniów) – rok na rozwój osobisty, projekty społeczne i "próbkowanie" przedmiotów przed maturą.
- **Estonia:** elastyczność modułowa w klasie 10 (wyrównanie poziomu) bez sztywnych profili, co uczy zarządzania własną ścieżką.
- **Australia:** Year 0 jako okres testowania możliwości przed wyborem Senior Secondary.

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

ZMIANY PROGRAMOWE W LICEACH I TECHNIKACH

ROK BAZOWY

Jedna lista wymagań dla wszystkich uczniów.
Wskazana liczba godzin każdego przedmiotu

KLASY II-IV LO

- Pozostałe wymagania podstawy programowej.
- Licba godzin przedmiotów określona zbiorczo, podział na lata – do decyzji dyrektora.
- Wybrane rozszerzenia (zakres rozszerzony).

KLASY II-V TECHNIKUM

- Pozostałe wymagania podstawy programowej.
- Licba godzin przedmiotów określona zbiorczo, podział na lata – do decyzji dyrektora.
- Wybrane rozszerzenia (zakres rozszerzony).
- Ograniczenie 2 z 4 przedmiotów przyrodniczych (w zależności od zawodu).

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

Lp.	Przedmiot	klasa I-ROK BAZOWY	klasy II-IV podstawa	rozszerznie
1	Język polski	4	12	6
2	Matematyka	3	11	6
3	I język obcy	3	9	6
4	II język obcy	2	6	6
5	Historia	1	6	6
6	Edukacja obywatelska	1	2	6
7	Biznes i zarządzanie	0	2	6
8	Geografia	2	2	6
9	Biologia	2	2	6
10	Chemia	2	2	6
11	Fizyka	2	2	6
12	Informatyka**	1	2	6
13	WF	3	9	
14	Edukacja dla bezpieczeństwa***	1	0	
15	Edukacja zdrowotna	1	1	
16	Zajęcia z wychowawcą	1	3	
17	Przedmioty w zakresie rozszerzonym****	0	21	
18	Przedmioty do wyboru dyrektora	1	1	
	RAZEM	30	93	21+1
	GDDD		3	

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

TECHNIKUM

Lp.	Przedmiot	klasa I - ROK BAZOWY	klasy II-V podstawa	rozszerzenie
1	Język polski	4	12	6
2	Matematyka	3	11	6
3	I język obcy	3	9	6
4	II język obcy	2	6	6
5	Historia	1	6	6
6	Edukacja obywatelska	1	2	6
7	Biznes i zarządzanie		2	6
8	Geografia --> Biologia/Chemia/Fizyka podstawa	2	2	6
9	Biologia --> Geografia/Chemia/Fizyka podstawa	2	2	6
10	Chemia --> Geografia/Biologia/Fizyka propedeutyka	2		6
11	Fizyka --> Geografia/Biologia/Chemia propedeutyka	2		6
12	Informatyka	1	2	6
13	WF	3	12	
14	Edukacja dla bezpieczeństwa	1		
15	Edukacja zdrowotna	1	1	
16	Zajęcia z wychowawcą	1	4	
18	Kształcenie zawodowe*	8	48	
	RAZEM	37	119	21+1
	GDDD	4		

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

SZKOŁA BRANŻOWA

		propozycja BS1				propozycja BS2			
Lp.	Przedmiot	klasa I	klasa II	klasa III	Razem:	klasa I	klasa II	Razem BS2:	BS1+BS2
1	Język polski	3	2	2	7	5	5	10	17
2	Matematyka	3	2	1	6	4	5	9	15
3	Język angielski	2	2	1	5	3	4	7	12
4	Historia	1	1	1	3				3
5	Edukacja obywatelska		2		2				2
6	Biznes i zarządzanie			2	2				2
7	Geografia/Biologia/Chemia/Fizyka propedeutyka	2			2				2
8	Geografia/Biologia/Chemia/Fizyka propedeutyka	2			2				2
9	Informatyka	2			2	1	1	2	4
10	Wychowanie fizyczne	3	3	3	9	3	3	6	15
11	Edukacja dla bezpieczeństwa	1			1				1
12	Edukacja zdrowotna	1	1	0	2				
13	Zajęcia z wychowawcą	1	1	1	3				3
14	Kształcenie zawodowe	10	20	20	50	w wymiarze godzin określonym w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego			
	RAZEM	31	34	31	96	16	18	34	
	GDDD		3		3		3	3	

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

ZMIANY PROGRAMOWE

- **Zwiększona liczba godzin przedmiotów do wyboru dyrektora (2)**

- **Zwiększona lista przedmiotów do wyboru dyrektora** (z przygotowanymi podstawami):
  sztuki wizualne, muzyka, język łaciński i kultura antyczna, filozofia, wiedza o mediach, historia sztuki, rozumowanie matematyczne, analiza i modelowanie danych, astronomia, technologie przełomowe, wyższa matematyka, bezzałogowe statki powietrzne;
  przedmiot autorski, 1 godzinę można przeznaczyć na rozszerzenie

- **21+1 godzin rozszerzenia**
  każde rozszerzenie po 6 godzin, 1 godzina dodatkowo możliwa jako przedmiot do wyboru dyrektora, + katalog na co można przeznaczyć niewykorzystane godziny
  przynajmniej dwa rozszerzenia spośród:
  Język polski, Język obcy nowożytny, Język mniejszości narodowej lub etnicznej, Język regionalny – język kaszubski, Historia, Edukacja obywatelska, Biznes i zarządzanie, Geografia, Biologia, Chemia, Fizyka, Matematyka, Informatyka, Język łaciński i kultura antyczna, Filozofia, Historia muzyki, Historia tańca

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

HARMONOGRAM KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

ROK BAZOWY (klasa I)

Fundament kształcenia ogólnego

Identyczny zakres godzin i treści, w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Jednolity program nauczania dla wszystkich uczniów.

KOLEJNE LATA (klasy II–IV/V)

Rozwój i specjalizacja

Podstawa programowa na poziomie **podstawowym i rozszerzonym.**

O podziale godzin decyduje dyrektor szkoły.

PRZEDMIOTY PRZYRODNICZE w technikum
WYBÓR ŚCIEŻKI

Biologia Geografia Chemia Fizyka

Kontynuacja 2 z 4 wybranych przedmiotów na poziomie podstawowym.

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

PODSTAWA PROGRAMOWA

ZAKRES PODSTAWOWY

ZAKRES ROZSZERZONY

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

WZMOCNIENIE KSZTAŁCENIA W SZKOŁACH BRANŻOWYCH

- **Nowe podstawy programowe kształcenia ogólnego:** budowanie solidnego fundamentu wiedzy ogólnej opartego o głębokie rozumienie najważniejszych zjawisk i procesów.

- **Rozwijanie kompetencji przekrojowych:** krytyczne i kreatywne myślenie, rozwiązywanie problemów, współpraca, dbanie o innych, dbanie o siebie i kierowanie sobą.

- **Nacisk na rozwijanie kompetencji fundamentalnych: matematycznych i językowych** (w odpowiedzi na pogorszenie wyników polskich uczniów w PISA 2022).

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

NOWE PODSTAWY PROGRAMOWE KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

292 ekspertów wybranych w otwartym naborze, w tym:
nauczyciele szkół ogólnokształcących, techników, szkół branżowych, szkół publicznych i niepublicznych, wykładowcy akademiccy, naukowcy, egzaminatorzy OKE

25 zespołów po 10 – 15 osób każdy

podstawa dla:

- liceum i technikum (zakres podstawowy i rozszerzony)
- szkoły branżowej I stopnia
- szkoły branżowej II stopnia
- szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy

Każdy zespół otrzymał wyniki badania nauczycieli w zakresie podstaw programowych prowadzonego w IBE PIB: ponad 5 tysięcy respondentów

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

WYBRANE ZMIANY W PRZEDMIOTACH

Język polski – większy nacisk na praktyki lekturowe i rozumienie czytanego tekstu przy jednoczesnym większym nacisku na tekstach bliższych doświadczeniom uczniów

Matematyka - nacisk na wykorzystanie matematyki jako narzędzia służącego rozumieniu zjawisk, analizie informacji oraz podejmowaniu uzasadnionych decyzji

Historia - rozwijanie umiejętności krytycznej analizy i wyjaśniania problemów historycznych oraz rozumienia zjawisk społeczno-politycznych

Język obcy - większy nacisk na umiejętności komunikacyjne uczniów i posługiwanie się językiem w codziennych sytuacjach

Geografia - rozwijanie umiejętności interpretacji danych, krytycznego myślenia, oceny wiarygodności źródeł oraz rozwiązywania problemów środowiskowych i społeczno-gospodarczych

Fizyka - koncentracja na rozumieniu różnicy między faktami uzasadnionymi naukowo a opiniami lub twierdzeniami pseudonaukowymi oraz kształtowaniu umiejętności podejmowania decyzji w oparciu o znajomość praw fizyki, logiczne myślenie i dane źródłowe

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

JĘZYK POLSKI LICEUM/TECHNIKUM

CELE ZAKRES PODSTAWOWY:

1. Etyczne, kreatywne i skuteczne komunikowanie się w mowie i piśmie w różnych sytuacjach społecznych i formach gatunkowych, także w środowisku cyfrowym.
2. Interpretowanie różnorodnych tekstów literackich i innych tekstów kultury z uwzględnieniem funkcjonalnej analizy oraz istotnych kontekstów.
3. Rozwijanie wrażliwości aksjologicznej inspirowanej literaturą oraz innymi tekstami kultury.
4. Pogłębianie zainteresowań lekturowych i rozwijanie pozytywnych nawyków czytelniczych.
5. Tworzenie ustnych i pisemnych wypowiedzi poprawnych językowo, stylistyczne i kompozycyjnie, z wykorzystaniem elementów retoryki.
6. Pogłębianie świadomości językowej oraz poprawne i adekwatne do sytuacji posługiwanie się zasobami językowymi.
7. Rozwijanie sprawczości przez podejmowanie działań twórczych oraz krytyczne, odpowiedzialne i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym.
8. Autorefleksja oraz budowanie tożsamości osobistej i wspólnotowej w odniesieniu do kultury lokalnej, narodowej, europejskiej i światowej, także w kontekście wyzwań współczesności.

CELE ZAKRES ROZSZERZONY:

1. Rozwijanie postawy badawczej przez samodzielne formułowanie pytań i problemów oraz krytyczną analizę źródeł.
2. Pogłębiona i wieloaspektowa interpretacja tekstów literackich i innych tekstów kultury z wykorzystaniem różnorodnych kontekstów.
3. Analizowanie relacji między różnorodnymi zjawiskami kulturowymi oraz ich przemian, z wykorzystaniem wiedzy historycznoliterackiej i teoretycznoliterackiej.
4. Wykorzystywanie wiedzy o języku do krytycznej analizy wypowiedzi.
5. Tworzenie wypowiedzi zróżnicowanych stylistycznie i kompozycyjnie z wykorzystaniem różnorodnych środków językowych i retorycznych.

Dział I. Komunikacja i świadomość językowa
Dział II. Odbiór tekstów kultury
Dział III. Tworzenie wypowiedzi
Dział IV. Edukacja medialna
Dział V. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości
VI. Praktyki lekturowe

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

MATEMATYKA LICEUM/TECHNIKUM

CELE ZAKRES PODSTAWOWY:

1. Korzystanie z narzędzi matematycznych — dobieranie metod wykonywania obliczeń i ocenianie sensowności otrzymanych wyników, w tym uzyskanych z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych.
2. Korzystanie z informacji i ich krytyczna interpretacja — analizowanie i przetwarzanie danych z różnych źródeł, stosowanie narzędzi i argumentów matematycznych do wyciągania z nich wniosków i rozpoznawania wniosków nieuprawnionych.
3. Posługiwanie się językiem matematycznym w sposób komunikatywny.
4. Korzystanie z modeli matematycznych opisujących zjawiska, także osadzone w kontekstach praktycznych, dostrzeganie ograniczeń stosowania wybranego modelu.
5. Prowadzenie rozumowań matematycznych, dobieranie argumentu lub sekwencji argumentów uzasadniających przedstawianą tezę, analizowanie poprawności argumentów własnych oraz cudzych.
6. Rozwiązywanie problemów indywidualnie oraz w zespole — tworzenie strategii rozwiązania, uzasadnianie doboru i poprawności kolejnych kroków, analizowanie alternatywnych sposobów rozwiązania.
7. Wykorzystywanie narzędzi cyfrowych do wspomagania modelowania, analizowania danych oraz rozwiązywania problemów.

CELE ZAKRES ROZSZERZONY:

1. Posługiwanie się pojęciami i obiektami matematycznymi w sposób pogłębiony, obejmujący analizowanie oraz interpretowanie ich własności, także w sytuacjach złożonych.
2. Korzystanie z modeli matematycznych opisujących złożone problemy, ocenianie optymalności modelu.
3. Samodzielność badawcza: formułowanie i weryfikowanie hipotez, tworzenie strategii rozwiązywania problemów, również w sytuacjach nietypowych, analiza danych i weryfikacja ich sensowności.
4. Stosowanie formalnej argumentacji, przeprowadzanie dowodów matematycznych.
5. Wykorzystanie technologii jako narzędzia badawczego i weryfikacyjnego.

Dział I. Liczby
Dział II. Algebra
Dział III. Funkcje
Dział IV. Geometria i trygonometria
Dział V. Rachunek prawdopodobieństwa
VI. Myślenie matematyczne w zróżnicowanych kontekstach

REFORMA26
KOMPAS JUTRA

HISTORIA LICEUM/TECHNIKUM

CELE ZAKRES PODSTAWOWY:

1. Doskonalenie rozumienia wydarzeń i procesów politycznych, społecznych, gospodarczych i kulturowych w przeszłości oraz dostrzeganie wpływu tych procesów na współczesność poprzez poszerzenie wiedzy o ważnych wydarzeniach z dziejów narodu i państwa polskiego oraz z historii powszechnej.
2. Rozwijanie myślenia historycznego, zwłaszcza porządkowania wydarzeń w czasie i przestrzeni, umiejętności selekcji i hierarchizacji oraz krytycznej analizy i interpretacji informacji pozyskanych z różnych źródeł wiedzy.
3. Rozwijanie umiejętności dostrzegania zmienności i dynamiki wydarzeń w dziejach, związków przyczynowo-skutkowych oraz ciągłości procesów historycznych i zależności między różnymi dziedzinami życia społecznego.
4. Rozwijanie umiejętności rozpoznawania i oceny przydatności źródeł historycznych do wyjaśniania problemów historycznych oraz odróżniania faktów od opinii, interpretacji i manipulacji.
5. Rozwijanie umiejętności tworzenia narracji historycznej uwzględniającej różne aspekty procesu historycznego oraz różne perspektywy badawcze.
6. Rozwijanie zainteresowania historią jako dziedziną wiedzy służącą samorealizacji oraz rozumieniu współczesnego świata i własnego otoczenia.
7. Rozwijanie i umacnianie poczucia tożsamości i przynależności do wspólnot, w tym narodowej, państwowej i europejskiej.

CELE ZAKRES ROZSZERZONY:

1. Doskonalenie umiejętności rozumienia procesów dziejowych oraz wzajemnych wpływów politycznych, społeczno-gospodarczych i kulturowych poprzez pogłębianie, systematyzowanie i synchronizowanie wiedzy z dziejów narodu i państwa polskiego oraz z historii powszechnej.
2. Doskonalenie umiejętności tworzenia narracji historycznej w ujęciu porównawczym, problemowym i przekrojowym.
3. Pogłębianie umiejętności dostrzegania mnogości perspektyw badawczych oraz różnych interpretacji historii i ich przyczyn.
4. Doskonalenie umiejętności samodzielnego analizowania i interpretowania poglądów, wydarzeń i procesów historycznych w oparciu o wiedzę i umiejętności historyczne.

INSTYTUT BADAŃ EDUKACYJNYCH
Państwowy Instytut Badawczy

ibe.edu.pl

www.ibe.edu.pl/reforma26

REFORMA26
KOMPAS JUTRA